

TISKOVÁ ZPRÁVA

Archeologové NPÚ prozkoumali pozůstatky Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí

V pondělí 17. února 2020 byly na Staroměstském náměstí v Praze zahájeny přípravné práce ke znovupostavení Mariánského sloupu, přesněji jeho volné kopie zhotovené v průběhu mnoha let sochařem Petrem Váňou. Obnova sloupu strženého 3. listopadu 1918 v souvislosti s revolučními procesy po vzniku Československé republiky byla iniciována Společností pro obnovu Mariánského sloupu, založené již v dubnu 1990. Zastupitelstvo hl. města Prahy rozhodlo 23. ledna 2020 po mnohaletém vyjednávání a přípravách o obnově Mariánského sloupu a Společnost získala poslední souhlas, který zbýval – souhlas k záboru části Staroměstského náměstí. Odborné vyjádření generálního ředitelství NPÚ bylo vydáno v roce 2013 a závazné stanovisko Odboru památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy v roce následujícím.

Praha, 5. března 2020

V ranních hodinách 17. února byla na náměstí ohrazena čtvercová plocha o výměře necelých 300 m² na místě, kde původní sloup kdysi stál. Stavebním pracím na tak cenné lokalitě a v takovém kontextu musí ze zákona předcházet záchranný archeologický výzkum, kterého se v tomto případě ujal tým archeologů a dokumentátorů z pražského územního pracoviště NPÚ za spolupráce dalších specialistů na geodezii, dokumentaci a geologii. Průzkum původních základů sloupu při hloubení stavební jámy a následně při budování nové betonové základové desky nového sloupu proběhl 17. až 26. února a mohl se opřít o výsledky staršího zjišťovacího archeologického výzkumu realizovaného pod vedením Jaroslava Podlisky mezi 21. říjnem a 12. listopadem 2015.

V koordinaci se stavbou byla pod dohledem archeologů nejprve odstraněna stávající dlažba, pod níž se nalézala asi dvacetimetrová betonová mazanina přibližně z 80. let 20. století. Novodobé uložení přímo nasedaly na povrch původního základu pro sloup z poloviny 17. století (1650–1652). Současná podoba základu je výsledkem snahy o jeho demolici na sklonku roku 1918. Pod dlažbou náměstí se tak dochovalo pouhé torzo z původní architektury o velikosti 7,8 x 7,8 metru. Mezi použitými materiály základu převažuje lomová opuka, částečně doplněná zlomky křemenců, říčních valounů,

druhotně použitých cihel nebo zlomků architektonických článků z pískovce nebo načervenalého vápence. Vše bylo důkladně prolito vápennou maltou. Povrch základu byl v průběhu 20. století na několika místech druhotně narušen, nejvýrazněji výkopy pro kabelovod směřující napříč dochovanou konstrukcí.

Po odstranění všech novodobých vrstev uložených na povrchu základu bylo při aktuálním výzkumu přikročeno k detailní dokumentaci nálezové situace. Již nyní lze konstatovat, že se archeologům podařilo zachytit především zakulacené západní nároží základu (obě jižní nároží byla zachycena již zjišťovacím výzkumem v roce 2015).

Pro dokumentaci odhaleného zdiva a přiléhající stratigrafie byla použita kombinace standardně používaných metod, jakými jsou kresba, fotodokumentace, fotogrammetrie a 3D modelování zdiva. Odhalený půdorys byl přesně geodeticky a výškopisně zaměřen. Stavební historik společně s geologem provedl detailní analýzu dochovaného základu a použitého materiálu. Realizovaný výzkum se vzhledem k rozsahu stavebního výkopu soustředil pouze na vrchní partii základu sloupu. Do starších terénů dosahujících v těchto místech až tří metrů nezasáhl.

Historický základ byl před finální betonáží precizně zakryt geotextilií, čímž byl odseparován od nové betonové vyrovnávací desky. Původní zdivo základu zůstalo v celém rozsahu zachováno bez narušení.

Zpracování zdokumentovaných skutečností a celkové vyhodnocení výzkumu bezprostředně navázalo na tyto terénní práce a v současné době probíhá na pražském územním pracovišti NPÚ. Finálním výstupem bude v průběhu tohoto roku nálezová zpráva.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze má působnost v celém rozsahu hlavního města České republiky. Na jeho území se nachází 2122 nemovitých kulturních památek, z toho 46 národních kulturních památek, pražská památková rezervace zapsaná na seznamu UNESCO a další 2 vesnické památkové rezervace a 18 památkových zón, 14 movitých národních kulturních památek a více než 26 tisíc movitých kulturních památek, částečně v rámci souborů. Pracoviště vykonává v rámci hlavního města Prahy odborný dohled a dokumentaci památkového fondu a spolupracuje při realizaci obnovy památek v souladu se závaznými stanovisky. Jeho pracovníci publikují knihy a odborné příspěvky, podílejí se na výuce na vysokých školách, pořádají přednášky pro odborníky i širokou veřejnost, účastní se na zpracovávání grantů a výzkumných úkolů. Profil ÚOP výrazným způsobem spoluvytváří jeho odbor archeologie. K jeho hlavním úkolům náleží vedle výkonu a koordinace archeologické činnosti ve smyslu státní památkové péče také provádění záchranných archeologických výzkumů na území hlavního města, především v jeho historické části.

Kontakt:

Mgr. Andrea Holasová, pracovnice vztahů k veřejnosti, redaktorka, NPÚ, ÚOP v Praze, +420 234 653 120, +420 776 178 914, holasova.andrea@npu.cz
